

TPEdigitaal
Jaargang 3 nr. 1
April 2009

Thema:
Van Kredietcrisis naar Recessie:
oorzaken en oplossingen

Ten geleide thema: Van Kredietcrisis naar Recessie: oorzaken en oplossingen
Crisis op Financiële Markten: hebzucht en risicobeheer	1
<i>André Lucas</i>	
Financiële prikkels in het overheidsbeleid en in de financiële sector ..	14
<i>Gerrit Zalm</i>	
Hoe crisisbestendig is ons begrotingsbeleid?	23
<i>Wouter Bos</i>	
Vuur met vuur bestrijden.....	32
<i>Eric Bartelsman</i>	
De kredietcrisis- oorzaken, gevolgen en beleid	48
<i>Michiel Bijlsma, Albert van der Horst en Suzanne Kok</i>	

TPEdigitaal is een uitgave van de Stichting TPEdigitaal te Amsterdam.
ISSN: 1875-8797

**Thema:
Van Kredietcrisis naar Recessie:
oorzaken en oplossingen**

Ten geleide

Op 21 oktober 2008 vond aan de Vrije Universiteit (VU) te Amsterdam ter gelegenheid van het 60 jarig bestaan van de Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde een lustrumsymposium plaats, met als thema 'Prudentia in financieren en begroten'. Daags daarvoor werd de dies van de VU gevierd, die in het teken stond van de crisis op de financiële markten. De kredietcrisis was op dat moment wereldwijd in volle gang. De gevolgen van de kredietcrisis voor de reële economie waren op dat moment nog niet zo duidelijk. De wereldwijde recessie zou pas in 2009 een feit zijn.

In dit themanummer van TPEdigitaal, dat als titel heeft 'Van Kredietcrisis naar Recessie: oorzaken en oplossingen', worden de diesrede van André Lucas, uitgesproken op 20 oktober 2008, alsmede de bijdragen van Wouter Bos en Gerrit Zalm aan het lustrumsymposium van 21 oktober 2008 weergegeven.

De diesrede van Lucas beschrijft hoe financiële innovaties, met name securitisaties, en historisch lage renteniveaus, aanleiding hebben kunnen geven tot de financiële crisis. Lucas wijst op het belang van transparantie en op de behoefte aan nieuwe regels die financiële instellingen prikkelen de systeemrisico's een betere plek te geven binnen datzelfde systeem.

Ook Zalm gaat in zijn bijdrage in op de rol van financiële prikkels in de financiële sector als één van de oorzaken van de financiële crisis. Hij betoogt dat financiële prikkels in de financiële sector weliswaar volop aanwezig zijn, maar dat ze niet goed gericht en niet goed doordacht waren. Wat Zalm betreft kan de financiële sector op dit gebied nog wel wat leren van de overheid en de eenvoudige particulier.

Bos gaat in zijn toespraak in op geschiedenis en toekomst van ons begrotingsbeleid. Gezien de actualiteit van het moment werpt hij ook de vraag op van de crisisbestendigheid van ons begrotingsbeleid.

De hierboven beschreven bijdragen waren uiteraard gebaseerd op de kennis van dat moment, oktober 2008. In dit themanummer zijn tevens twee artikelen opgenomen waarin de oorzaken en gevolgen van de kredietcrisis, alsmede

de oplossingen c.q. het benodigde beleid, met de kennis van nu geanalyseerd worden.

Bartelsman rekt in zijn artikel af met pre-Keynesianen en Keynesianen. Hij betoogt dat de crux van de oplossing zit in het wegnemen van onzekerheid over de toekomst. Paradoxaal genoeg moet er volgens hem meer risicozoekend gedrag bij private partijen worden uitgelokt, gezien het effect hiervan op innovatie en productiviteit. Het macro-economisch risico moet wel juist ingeschat en geprijsd worden, waarbij er ook een rol voor de overheid weggelegd kan zijn in de vorm van het bieden van een macro-risico verzekering, aldus Bartelsman.

In het laatste artikel van dit themanummer waarschuwen Bijlsma, van der Horst en Kok voor dreigende Keynesiaanse vraaguitval doordat vraag en aanbod van kapitaal elkaar niet kunnen vinden. Begrotingsbeleid zou zo'n vraaguitval moeten voorkomen. Verder wijzen zij op het belang van herziening van regulering en toezicht op de financiële sector.